

FinanceEstonia arvamus kindlustustegevuse seaduse muutmise seaduse eelnõu osas

Täname võimaluse eest esitada arvamus kindlustustegevuse seaduse muutmise seaduse eelnõu osas.

FinanceEstonia on Eesti finantssektori katusorganisatsioon, mis esindab enam kui 90 ettevõtet, sealhulgas läbilõiget Eesti kindlustusturust (kindlustusseltse, -maaklereid ja -agente). FinanceEstonia roll on koondada erinevate turuosaliste vaated ning kujundada turuülene seisukoht, mis peegeldab kogu sektori huve. FinanceEstonia eesmärk on toetada Eesti finantssektori tasakaalustatud arengut, konkurentsi suurenemist ja innovatsiooni ning seista hea selle eest, et Eestisse tekiks uusi finantsvaldkonna ettevõtteid ja loodaks kõrge lisandväärtusega töökohti. Samuti seisame selle eest, et kohalik kapitaliturg pakuks Eesti ettevõtetele mitmekesiseid finantseerimisvõimalusi ning finantssektori regulatsioonid oleksid läbipaistvad ja selged.

FinanceEstonia toetab eelnõud, kuivõrd kindlustuse turustamise direktiivi 2016/97 (IDD) art 3 ülevõtmisega kõrvaldatakse regulatiivne arbitraaž võrrelduna enamike teiste EL liikmeriikidega kus nn. maakleri agendi tegevus on siseriiklikusse õigusesse üle võetud.

Oleme seisukohal, et nn. kindlustusmaakleri agendi registreerimise võimalus on hea Eestis tegutsevatele kindlustusmaakler-ettevõtetele, andes neile seeläbi võimaluse konkureerida võrdsetel alustel teise EL liikmeriikide kindlustusmaakler-ettevõtetega. Aga veelgi suurem on eelnõu mõju klientidele, kuivõrd maakleri agendi registreerimise võimalus annab klientidele parema juurdepääsu kliendi huvidest lähtuval võrdlevale kindlustusmaakleri teenusele, mis omakorda suurendab konkurentsi Eestis tegutsevate kindlustuse turustajate vahel.

Suurem konkurents tähendab juba vaikimisi klientidele paremaid tingimusi ja hinda.

Samas on meil siiski mõned konkreetset ettepanekud eelnõule, tagamaks selle paremat õigusselgust. Meie ettepanekud on alljärgnevad:

1. Välisriigi kindlustusandja esindamise nõuded

paragrahvi 36 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(2) Kui välisriigi kindlustusandjat alaliselt esindama volitatud isik tegeleb Eestis püsivalt

kindlustusagendi tegevuse või kindlustustegevusega, käsitatakse sellist tegevust välisriigi kindlustusandja filiaali tegevusena, sealjuures juhul, kui Eestis filiaali ei asutata. Sellise tegevuse korral peab kindlustusandja järgima käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides välisriigi kindlustusandja Eesti filiaali suhtes kohalduvaid nõudeid.“

Kuivõrd eelnõu sõnastus on küllalt üldine, see tähendab, et eelnõu tekst ei täpsusta, millised nõudeid tuleb järgida juhul, kui filiaali asutamise (korporatiivõiguslikku) kohustust ei ole, oleks asjakohane ja tervitatav vähemalt eelnõu seletuskirja tasandil, millised on need KindITS seaduse sätted, mida peab oma tegevuses järgima isik, kes tegutseb filiaalinõuete kohaldumisasas, kuid kes ei ole kohustatud filiaali asutama.

Teine aspekt, mis vajaks eelnõu vastava sätte puhul täpsustamist, on asjaolu, kas selline subjekt kantakse Finantsinspektsiooni poolt peetavasse registrisse. Seda eelkõige põhjusel, et Finantsinspektsiooni poolt peetaval registril on väga selge õiguslik tähendus määratlemaks, kas isikul on Eestis asuva kindlustusriski osas teenuse pakkumise õigus või mitte. Seega palume eelnõu autoritel täiendavalt kaaluda vastavate täpsuste lisamist kas eelnõusse või eelnõu seletuskirja.

2. Kindlustusmaakleri tegevuse koostõla KindITS § 182 juhul, kui maakler kasutab kindlustuse vahendamiseks agenti

KindITS § 182 lg-d 7 ja 8 näevad ette piirangud kindlustusmaakleri tegevusele seoses kindlustusvahenduse edasiandmisega (lg 7) ja kolmanda isiku abi kasutamiseks seoses kindlustuse vahendamise (lg 8).

Muudatusettepaneku kohaselt tekiks kindlustusmaakleril õigus oma kindlustusvahenduse tegevus sisuliselt edasi anda agendile (kellel on õigus maakleri nimel välja selgitada kliendi kindlustushuvi ning pakkuda talle muid kindlustusmaaklerlusega seotud teenuseid). Sellisel juhul satuks kindlustusmaakleri tegevus hetkel kehtiva seaduse kohaselt aga vastuollu KindITS § 182 lg-s 7 sätestatud piiranguga („Kindlustuse turustamist ei või edasi anda“). Kuivõrd eelnõuga ei ole muudetud KindITS § 182 lg-t 7, siis puudub õigusselgus, kas maakleri poolt agendi kasutamine ja läbi agendi teenuse pakkumine, on käsitletavad kindlustuse turustamise edasiandmisena või mitte.

Seoses kindlustusmaakleri agendi kui eraldiseisva kindlustusvahendaja võimaldamisega oleks meie hinnangul tarvilik muuta ning õigusselguse huvides täpsustada KindITS § 182 lg-s 7 sätestatud piirangu sõnastust viisil, et see lubaks

selgelt kindlustusmaakleril oma kindlustusvahenduse tegevus edasi anda enda agendile, kindlustusmaakleril oma kindlustusturustamise tegevuses kasutada agenti ning sellise turustuslahenduse kasutamine ei viiks kindlustusmaaklerit vastuollu seadusest tuleneva tegevuse edasiandmise keeluga.

3. Kindlustusmaakleri agendi definitsioon

Paragrahvi 174 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses: „(1) Kindlustusmaakleri agent on isik, kelle peamine tegevusala ei ole kindlustuse turustamine, kuid kes tegeleb kindlustusmaakleri nimel ja arvel kindlustuse turustamisega eesmärgiga soovitada ja vahendada kliendile sõltumatu analüüsi alusel kindlustuslepingut, mis vastab kõige paremini kliendi kindlustushuvile ja nõudmistele.“

Eelnõu kohaselt on kindlustusmaakleri agent isik, kelle peamine tegevusala ei ole kindlustuse turustamine, kuid kes tegeleb kindlustusmaakleri nimel ja arvel kindlustuse turustamisega eesmärgiga soovitada ja vahendada kliendile sõltumatu analüüsi alusel kindlustuslepingut, mis vastab kõige paremini kliendi kindlustushuvile ja nõudmistele.

Eelnõust ega eelnõu seletuskirjast ei selgu, miks on maakleri agendi mõistesse sisse toodud tingimus, et maakleri agendi peamine tegevusala ei tohi olla kindlustuse turustamine. Võrdluseks võimaldab kehtiv KindITS kindlustusagendil tegutseda mõlemal juhul: (i) juhul, kui kindlustuse turustamise näol on tegemist tema peamise tegevusalaga; kui ka (ii) juhul, kui tegemist ei ole kindlustusagendi peamise tegevusalaga. Kindlustusagendi puhul saab hetkel kehtiva KindITS kohaselt nimetatud vahetegu määravaks üksnes juhul, kui kindlustusagent soovib tegutseda KindITS §-s 175 sätestatud erirežiimi alusel (vt. täiendavalt all). Sama seaduse raames ühetaolise käsitluse jätkamine olemuselt sarnaste subjektide definitsioonides oleks mõistlik ja eeldatav ning ettepanekuga tehtud eristamine sarnaste subjektide definitsioonide käsitlemisel ei näi olevat põhjendatud.

Muuhulgas tekitab „peamine tegevusala ei ole kindlustuse turustamine“ tingimuse kasutamine kindlustusmaakleri agendi legaaldefinitsioonis mõningase ebaselguse ning viitab, et tegemist oleks justkui üksnes KindITS § 175 kohaldamisalasse jääva vahendajaga. Samas, tõlgendades eelnõu teksti tervikuna, võib järeldada, et kindlustusmaakleri agent on kindlustusvahendaja, kes ei pea tegutsema tingimata KindITS §-ga 175 loodud raamistikus. Seda enam, et KindITS §-i 175 täiendatakse ka lõikega 1², mis loob kindlustusmaakleri agendi tegevusele eraldiseisva ekvivalendi kindlustusagendi sarnasele tegevusele, mis peab vastama KindITS § 175 lg 1

punktides 1-6 sätestatud tingimustele (neist esimene tingimus on, et kindlustuse turustamine ei ole kindlustusagendi peamine tegevusala).

Seega sätestaks eelnõu kohaselt nii kindlustusmaakleri agendi definitsioon tervikuna, kui ka KindITS § 175 erirežiimi kohaldumise üks eeldus (vastavalt eelnõu § 175 lg-e 1²), et kindlustuse turustamine ei tohi olla kindlustusmaakleri agendi peamine tegevusala.

Eeltoodust johtuvalt palume eelnõu autoritel täiendavalt kaaluda kindlustusmaakleri agendi tegevuse piiramise tarvilikkust ja vajalikkust juhtudel, mil kindlustuse turustamine ei ole kindlustusmaakleri agendi peamine tegevusala. Põhjendatud oleks nende käsitlemine ühetaoliselt kindlustusandja agentidega.

Lugupidamisega

Kaarel Ots

FinanceEstonia juhatuse esimees

Igor Fedotov

FinanceEstonia kindlustuse töögrupid

Anu Mürsepp

FinanceEstonia tegevjuht